

پیچیدگی تامین امنیت عرضه پایدار انرژی

(بخش پیاپی)

رضا پنددار - رئیس کمیسیون توسعه پایدار، محیط‌زیست و استاندارد اتاق بازرگانی ایران

در بخش نخست این یادداشت که هفته گذشته در همین روز منتشر شد، به توضیح ۳ بخش اصلی تقاضای انرژی در کشور پرداخته شده و آثار و تبعات آنها در فرآیند تولید و مصرف انرژی مورد توجه قرار گرفته است و در یادداشت پیش‌رو به بخش چهارم تقاضا و نکات پیاپی پرداخته می‌شود. ۴- در بخش‌های فعال اقتصادی کشور، صنعت پتروشیمی نیز دارای تعداد مشخص و محدودی طرح در سطح نگهداشت و نیز توسعه است. از این‌رو می‌توان گفت پس از تکمیل جهش سوم توسعه صنعت پتروشیمی طی ۵ سال آینده، مجموع انرژی مصرفی این صنعت به‌عنوان سوخت و خوراک از ۹۹۲ هزار بشکه معادل نفت خام در روز به عددی نزدیک به ۱.۵ تا ۲ میلیون بشکه برسد. از این میزان، حدود ۴۶ درصد گاز طبیعی خواهد بود (معادل ۱۵۵ میلیون مترمکعب در روز گاز طبیعی) و مابقی از طریق میعانات گازی، مایعات گازی و نیز پالایشگاه‌های نفت خام تامین خواهد شد. این در شرایطی است که گام توسعه‌ای پتروشیمی در همین سطح باقی بماند و در صورت اجرای طرح‌های توسعه‌ای دستیابی به تولید بیش از ۱۰۰ میلیون تن محصولات پتروشیمی، این فرآیند دستخوش تغییرات گسترده‌ای بوده و نظام برنامه‌ریزی کشور می‌باید در مدیریت منابع انرژی خود تجدید نظر جدی یا اقدامات اساسی را بکار ببندد. در این حالت و با توجه به فرضیات و محاسبات ذکرشده، در مجموع برای تامین انرژی کشور در ۵ سال آینده به‌میزان حداقل هزار و ۲۳۵ میلیون بشکه معادل نفت خام از انواع حامل‌های انرژی نیاز است. در حقیقت و در این راستا باید بخش تولید و تبدیل انرژی توسعه یابند تا تقاضای جدید را تامین کنند.

با عنایت به نکات پیش گفته و حسب آخرین مطالعات و پیشنهادهای ارائه‌شده در راستای مدیریت منابع انرژی در ایران که عمدتاً در قالب طرح تامین امنیت عرضه انرژی صورت گرفته است، باید یادآوری کنم که مرکز مطالعات زنجیره ارزش براساس آخرین بررسی‌ها و واکاوی‌های خود معتقد است؛ کشور ایران طی ۵ سال آینده در صورت مصرفی روند موجود با کسری حتمی در تامین انرژی در حوزه گاز، برق و فرآورده‌های آن مواجه خواهد شد. انتقال و جابه‌جایی این کسری در پیک‌های مختلف تقاضا از هر یک از این حامل‌ها به دیگری، مسئله مهمی است که حاکمیت باید درباره آن تصمیم بگیرد. تجربه سال‌های گذشته نشان داده که تامین انرژی بخش خانگی، از اولویت اصلی حاکمیت بوده، اما در اوج تقاضا، امنیت عرضه باز هم به‌صورت کامل تامین نشده و در این زمینه نیز موفق نبوده است. از طرفی تجربه‌هایی مانند تعطیلی صنایع به‌دلیل تامین انرژی گاز و برق خانگی از تجربیات هزینه‌زای بخش انرژی کشور است. چنانچه کشور بخواهد در زمینه انرژی همچنان خودکفا بماند و مجبور به واردات گاز، برق یا فرآورده‌ها نشود، می‌بایست امور زیر به‌صورت جدی پیگیری و اجرا شود:

الف - افزایش هزینه برای مصرف غیربهرینه در بخش‌های مختلف و هوشمندسازی یارانه‌های پنهان انرژی که به‌صورت ناعادلانه در حال حاضر توزیع می‌شود.

ب - فعال‌سازی طرح‌های بهینه‌سازی انرژی در بخش‌های مختلف و در صورت نیاز اصلاح قانون و تدوین قوانین جدید با بهره‌گیری از ظرفیت‌های ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید

ج - تدوین سازکارهای انگیزشی برای جذب و تامین سرمایه‌ها در راستای اجرای طرح‌های توسعه و نگهداشت تولید نفت و گاز در کشور

د - بکارگیری راه‌های مختلف تامین برق از مسیرهایی جز گاز طبیعی در کشور و همکاری موثر و مستقیم با بخش خصوصی در این فرآیند

هـ- تاسیس پترو پالایشگاه برای تامین فرآورده‌های نفتی و خوراک‌های موردنیاز برای بهره‌گیری در صنعت پتروشیمی و نیز سایر صنایع با ارزش‌افزوده بالا از مسیر توانمندسازی و حمایت از بخش خصوصی واقعی

و- توسعه متوازن و هدفمند صنعت پتروشیمی مبتنی بر تامین پایدار و بلندمدت خوراک و صندلثه تمرکز بر توسعه زنجیره ارزش مواد میانی و نهایی مبتنی بر محصولات پایه پتروشیمی تولید در داخل کشور

ز- تبیین مفاهیم خام‌فروشی و خام‌سوزی زیر نظر کارشناسان و نخبگان این حوزه در بخش‌های مختلف اقتصادی و بهره‌برداری بخش خصوصی در کشور.

کلام پایانی اینکه، در جهان امروز، منابع انرژی و به‌ویژه نفت و گاز به‌عنوان نیروی محرک در تمام حوزه‌های صنعتی و خانگی راه پیدا کرده است. مصارف خانگی به‌عنوان پرمصرف‌ترین و مصارف صنعتی به‌عنوان مهم‌ترین بخش‌های مصرفی انرژی محسوب می‌شوند. از این‌رو توجه به مقدار تولید و مصرف این نیروها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این پژوهش به پیش‌بینی مقدار مصرف انرژی در ۵ سال آینده پرداخته شده است که جداگانه و در فرصت دیگری تقدیم شما خوانندگان ارجمند خواهد شد. ضمناً با بررسی فرضیات و محاسبات طرح‌شده در کشور ایران در سال ۱۴۰۵ با کسری حتمی در تامین گازوئیل و گاز طبیعی مواجه خواهیم شد. به‌همین دلیل با توجه به هدفمند کردن یارانه‌های پنهان انرژی، بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش‌های مختلف و فراهم کردن برق از مسیرهایی جز گاز طبیعی می‌تواند رویکرد مناسبی را برای مصرف انرژی فراهم آورد. ضمناً این نکته نیز می‌بایست موردتوجه قرار گیرد که دولت در تخصیص منابع انرژی در حال حاضر بین «خانه» و «کارخانه»، خانه را در اولویت قرار می‌دهد و این به‌معنای اولویت پایین‌تر اقتصاد و تولید در منطق حکمرانی کشور است. این موضوع خلاف سیاست‌های کلان کشور و صدالبنه عقل و منطق است. مطمئناً می‌بایست با مدیریت هم‌زمان عرضه و تقاضا، امنیت تامین پایدار انواع حامل‌های انرژی را البته با همکاری و همراهی بخش خصوصی واقعی در کشور تضمین کرد.

فبر

editor@smtnews.ir

رئیس جمهوری:

اطمینان دارم مسائل کشور را می‌توان آرام آرام حل کرد

رئیس‌جمهوری گفت: اگر قرار است در دولت سیاستی اعمال شود، باید فرآیند مبتنی بر تجربه‌های جهانی در نظر گرفته شود، تا بتوانیم آن طرح را با سنجش تمام جوانب بررسی، جمع‌بندی و اجرا کنیم؛ اتخاذ این روند از بروز چالش‌ها پیشگیری می‌کند.

به گزارش ایسنا، مسعود پزشکیان در نشست با دبیر، معاونان و دبیران کمیسیون‌های هیات دولت، که صبح روز گذشته دوشنبه ۱۷ آذر ۱۴۰۴ برگزار شد، با تأکید بر ضرورت انجام کارها و رسیدگی به مصوبات براساس شواهد علمی و مستندات بیان کرد: در تمام دنیا سیاست‌گذاری‌ها براساس آیین‌نامه‌ها و چارچوب‌های مشخصی طرح‌ریزی، جمع‌بندی و اجرا می‌شوند که از پشتوانه مورد قبول علمی و تجربی برخوردار هستند.

رئیس‌جمهور ادامه داد: چنانچه قرار باشد در دولت سیاستی اعمال شود، باید برای آن فرآیند مبتنی بر تجربه‌های جهانی در نظر گرفته شود تا بتوانیم آن طرح را با سنجش تمام جوانب بررسی، جمع‌بندی و اجرا کنیم؛ اتخاذ این روند از بروز چالش‌ها پیشگیری می‌کند. چنانچه آیین‌نامه‌ها و مصوبات چارچوب منطقی نداشته باشند، با مشکل مواجه خواهند شد. شیوه صحیح استخراج و ارزیابی داده‌ها و اینکه مبنای تصمیم‌گیری چگونه باشد، باید همواره مورد توجه قرار گیرد.

پزشکیان بالشاره به اینکه اختلافات از آنجا آغاز می‌شود که راه درستی برای رسیدگی به مسائل نداریم، اظهار کرد: برخورد سلیقه‌ای با مسئله، یکی از مواردی است که باعث بروز اختلاف‌نظر می‌شود، اما اگر طبقه‌بندی اصولی از داده‌ها داشته باشیم، این اختلافات شکل نمی‌گیرد. رئیس‌جمهوری با تأکید بر رصد و پایش مصوبات هیات‌دولت، در توضیح چرایی آن گفت: انجام این کار باعث بهبود نظارت و ارزیابی مصوبات و آیین‌نامه‌ها در دولت خواهد شد.

رئیس‌جمهوری بالشاره به اینکه وضع موجود ناشی از عملکرد خود ماست، گفت: اطمینان دارم مسائل کشور را می‌توان آرام آرام حل کرد؛ اولویت ما در دولت وفاقی، تامین معیشت، مدیریت ناترازی انرژی، سلامت، آموزش، محیط‌زیست، سوخت و روابط بین‌الملل است. در ابتدای این نشست هر یک از معاونان و دبیران کمیسیون‌های هیات‌دولت گزارشی از عملکرد واحد مربوطه خود ارائه کردند.

وزیر امور اقتصادی و دارایی اولویت‌های اقتصادی را تشریح کرد

از کاهش تورم تا برقراری عدالت

۱۴ ماه پیش، خدمت رهبر اقتصادی گفتم حکمرانی اقتصادی ما ۳ آسیب بزرگ داشته و دارد.

مدنی‌زاده اضافه کرد: یک بخش مربوط به قوانین شوراهای موزای است. بارها شده ما یک تصمیم را به مرحله اجرا رساندیم، اما از طریق یک کانال موزای، هوا شده است. در حال‌حاضر روی یک گزینه خاص تمرکز دارم که تصمیم اول و دوم برای من پرونده‌سازی می‌کند و تصمیم سوم منجر به حکم ترک فعل می‌شود. در یک

موضوع خاص از نهادهای نظارتی مختلف استعلام می‌گیرم، هر کدام یک نظر دارند و یک فعل مجاز از یک نهاد، معادل فعل غیرمجاز از یک نهاد دیگر است و ما با تعارض و تناقض قوانین بسیاری در این حوزه سر و کار داریم.

وزیر امور اقتصادی و دارایی تأکید کرد: دومین مشکل حکمرانی اقتصادی ما، سرمایه انسانی تحلیل‌رفته و تضعیف‌شده است. برای یک پست مهم اصلا کسی که در دانشگاه دولتی درس خوانده باشد و به انتصاب بر آن مقام برسد،مناسب نیست. انتظار رزومه از دانشگاه‌های مطرح سراسری داریم، اما نیست و این سیستم تحلیل رفته است و کشور به نخبگان نیاز دارد. کسی اگر خوب باشد، پایین نمی‌ماند و خودش به تناسب، بالا خواهد رفت.

مدنی‌زاده بالشاره به سیستم راریز یارانه‌ها، گفت: این سیستم رسانه را با خودش همراه کرده و ایجاد تعادل در آن، کار بسیار سختی است. ارز تدریجی سیاستی بوده که اتخاذ شده و حل یک‌شبه آن می‌شود همان شوک‌درمانی که هزار اتفاق بد را به‌همراه خواهد داشت. در قالب تدریجی در حال رقم زدن تغییرات و اصلاحات هستیم و دولت به‌جد، دنبال این موضوع است.

وی اضافه کرد: دولت، مسیر اصلاح را از بحث معیشت مردم دنبال می‌کند، اما یک‌شبه قابل‌تدبیر نیست. بالغ بر ۳ ماه طول کشید تا زمینه‌های اجرایی اصلاح نرخ بنزین محقق شود. اصلاحات اساسی سیستم سیاست‌گذاری نظام اقتصادی پیچیده است.

مهدی زاده - وزیر امور اقتصادی و دارایی

بیهوده است. این شرایط میزان کسری بودجه دولت را

بسیار افزایش داد.

وی اضافه کرد: دولت در شرایط جنگ چطور باید کشور را اداره می‌کرد؟ حقوق مردم و اساتید را نباید می‌داد؟ اداره این شرایط بسیار سخت است و

با مشکلات بسیار زیادی مواجهیم. پرداختی مردم، اساتید، کارکنان و بازنشستگان از کجا می‌آید؟ در جمع اینها باید بدانیم در چه ظرف زمانی هستیم.

مدنی‌زاده تصریح کرد: تحلیل ما در وزارت اقتصاد این است که نیازمند رشد اقتصادی بالا به‌عنوان اولویت در اقدامات هستیم تا جایی که امنیت ملی تلقی می‌شود. ۲ مگاپروژه در وزارت اقتصاد در حال انجام است و حداقل ۲۰ پروژه امکان تحقق دارند. طرح رویش و طرح اعتبار ملی را داشتیم که به جمع کثیری از مردم در پی آن اعتبار مالی داده خواهد شد. با مشارکت وزارت کار در تلاش برای کمک بیمه‌ای و مالیاتی برای بازگرداندن نیروهای از کار بیکار‌شده به کار داشتیم.

■ **مشکلی به‌نام قانون مالیات تثبیت‌شده**

وی ادامه داد: یکی از مشکلات کشور این است که قانون مالیات تثبیت‌شده دارد و به‌دنبال اصلاح لایحه‌ای آن هستیم. دعوای اصناف و مشاغل را در تابستان شاهد هستیم و از اقدامات ما، صفر کردن مالیات تعداد قابل توجهی از مشاغل بود که اگر انجام نمی‌گرفت، تعداد قابل توجهی از آنها به‌سمت تعطیلی می‌رفتند. برنامه اصلاح مالیاتی در حال طراحی و تدوین است تا با استفاده از هوش‌مصنوعی

تماما سیستم مالیات‌ستانی ما الکترونیک شود.

وی اظهار کرد: مدنی‌زاده فعلی همان مدنی‌زاده قبلی است، اما قرار نیست تنها باشد، چراکه تنها هیچ کاری نمی‌تواند انجام دهد. این امور با کمک تک‌تک شما قابل تحقق خواهد بود. ما باید واقع‌بین باشیم و ببینیم در چه شرایطی در حال اصلاح اقتصادی هستیم. فضای حکمرانی اقتصادی ما با کشورهای توسعه‌یافته متفاوت است.

اصلاح نرخ بنزین از شنبه آینده اجرا می‌شود

سنخنگوی دولت تأکید کرد: ما مدت‌هاست با مشکلات جدی آلودگی هوا مواجهیم و آمارها نشان می‌دهد که ۶۰ درصد این آلودگی ناشی از منابع متحرک است. از سوی دیگر، واردات بنزین به رقم فزاینده‌ای رسیده است تا جایی که در سال ۹۸ سه‌ساله ۹میلیارد دلار فرآورده صادر می‌کردیم، اما هم‌اکنون بالغ بر ۴میلیارد دلار بنزین وارد می‌کنیم.

مهاجرانی گفت: دولت در راستای حفاظت از محیط‌زیست، ارتقای عدالت و مدیریت منابع ملی، متنوع‌سازی سبد سوخت، حمایت از استفاده از سوخت‌پاک، نظم‌بخشی به مصرف بنزین، جلوگیری از افزایش واردات و استفاده حداکثری از کارت‌های سوخت شخصی، توسعه سوخت‌های پاک، دوگانه‌سوز کردن خودروها، حمایت تعرفه‌ای از خودروهای کم‌مصرف، ارتقای کیفیت بنزین و توسعه حمل‌ونقل عمومی، مدیریت مصرف سوخت را در دستور کار قرار داده و آن را اجرایی کرده است.

مهاجرانی بالشاره به اینکه ظرفیت استفاده از گاز سی.ان.جی به ۳۵ میلیون مترمکعب در روز افزایش یافته است، گفت: در این راستا ۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری انجام شده و توسعه ایستگاه‌ها و راه‌اندازی ایستگاه‌های ال.پی. جی به فاصله ۱۰۰ کیلومتری پالایشگاه‌ها در دستور کار قرار گرفته است.

سنخنگوی دولت افزود: حمایت از واردات خودروهای برقی (۴درصد) و هیبریدی (۱۵درصد)، دستورالعمل ویژه رئیس‌جمهور در خودروسازان، تسریع در اسقاط ناوگان و توسعه حمل‌ونقل عمومی، ارتقای بنزین پالایشگاه‌ها به

رئیس سازمان انرژی اتمی:

هیچ بازرسی در ایران نیست

وی در ادامه بالشاره به فعالیت واحد یکم نیروگاه اتمی بوشهر گفت در بیش از ۱۰ سال فعالیت این نیروگاه ۷۲ میلیاردکیلووات ساعت برق به شبکه تحویل دادیم. اگر می‌خواستیم برق را با انرژی فسیلی تولید کنیم، باید در سال ۲۲ میلیون بشکه نفت باید استفاده می‌کردیم. این در حالی است که صنعت هسته‌ای برق پایدار تولید می‌کند و سرمایه‌گذاری‌اش از قبل از انقلاب تا راه‌اندازی‌اش یک میلیارد و ۸۷۰ میلیون دلار بوده است و اگر نیروگاه الان قرار بود ساخته شود ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار پول نیاز دارد. این نیروگاه حداقل ۵۰ سال دیگر هم عمر مصوب دارد و مانع انتشار سالی ۸ میلیون تن کربن شده است.

دانشگاه شهید بهشتی بودند و در همه پروژه‌ها و فعالیت‌های پژوهشی نقش داشتند و این چند نفر ۵۰۰ مقاله برگزیده داشتند که رژیم خونخوار اسرائیل در منازل‌شان آنها را شهید کرد.

اسلامی در پاسخ به اینکه روند بازسازی سایت‌های موردحملةقرارگرفته در چه شرایطی است؟ اظهار کرد: صنعت هسته‌ای ما در فعالیت و مأموریت خود هیچ کوتاهی نکرده است. رئیس سازمان انرژی اتمی درباره حضور بازرسان آژانس در ایران گفت: الان هیچ بازرسی در ایران حضور ندارد.

امیرعلی اکبری - رئیس سازمان انرژی اتمی

رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: تحت‌تأثیر حمله نظامی به تاسیسات هسته‌ای کشور، ما ریزش نیرو داشتیم و صنعت هسته‌ای الحمدلله ایمن است و سازمان انرژی اتمی در حمله نظامی هیچ تلفاتی نداشت و همه نیروهای‌مان حفاظت شدند. محمد اسلامی در پاسخ به ایسنا درباره افرادی که جریان حمله نظامی به کشور ترور شدند که گاهی در حوزه هسته‌ای سابقه فعالیت داشتند و به‌عنوان دانشمند هسته‌ای شناخته می‌شوند، گفت: افرادی که در جریان حمله نظامی شهید شدند، نه نظامی بودند و نه وابسته به سازمان انرژی اتمی. آنها استادتمام